Gevraagd advies stadsdeelcommissie

Stadsdeel:	Nieuw-West
Onderwerp:	GOP
Portefeuille:	Ruimtelijke Ordening
Gericht aan:	Dagelijks Bestuur Nieuw-West
Opgesteld door (leden commissie):	Piet Boon (GBW), Tanay Bilgin (FvD), Mustapha Daher (PvdA), Renée de Zwart (D66), Minure Guduk (Denk), Reina van Zwoll (GBP), Fred Siegel (VVD) en Pieter Nijhof (GroenLinks)
Datum commissievergadering:	11-10-2025
Datum dagelijks bestuur:	

Over ongevraagde adviezen: de toelichting op de verordening (art. 19) stelt dat de stadsdeelcommissie het DB ongevraagd kan adviseren. Deze adviezen kunnen ook de bevoegdheden van B&W en raad betreffen (toelichting art. 29), de twee organen aan wie de commissie niet direct adviseert. Als het ongevraagd advies de taken en verantwoordelijkheden betreft die B&W niet aan het DB heeft gemandateerd, geleidt het DB het ongevraagd advies via de betreffende wethouder door aan het college van B&W.

Advies stadsdeelcommissie

We hebben als stadsdeelcommissie getracht om op dit dossier zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken. Op het gebied van de ruimtelijke ordening gaat het hier namelijk om het belangrijkste document voor ons stadsdeel voor de langere termijn. Het is goed dat er een integrale visie is betreft de uitwerking van het gebiedsgerichte omgevingsprogramma voor Nieuw-West.

We danken het Dagelijks Bestuur voor haar advies en herkennen veel van de genoemde zaken. We danken het DB voor haar advies omtrent Belgiëplein, verder zou het goed zijn als de stippellijn aangepast wordt in een lijn zoals de A5 of Oost-Westlijn. Verder benoemt het DB in "Waar gaat het niet over, maar heeft wel aandacht nodig?" een aantal opgaven met grote relevantie voor Nieuw-West,die niet onder de noemer van het Omgevingsprogramma kunnen worden opgepakt. Het dagelijks bestuur adviseert om daar twee opgaven aan toe te voegen. Het gaat dan om sociale veiligheid op straat, met daarin onder andere aandacht voor de invulling van nu te vaak nog gesloten plinten van gebouwen, en om voorzieningen voor lokale ondernemers, kunst en cultuur, daar sluit de stadsdeelcommissie zich bij aan. We hebben hier dan ook adviezen opgesteld over de herinrichting van de openbare ruimte.

Het dagelijks bestuur adviseert verder om voor de genoemde opgaven een vervolgtraject vorm te geven, met aandacht voor uitwerking op wijk- en buurtniveau, ook daar sluit de stadsdeelcommissie zich bij aan, we hebben in de paragraaf over participatie daar adviezen over opgenomen.

Ook onderschrijft het dagelijks bestuur de noodzaak om het parkeerbeleid specifieker toepasbaar te maken in de context van Nieuw- West, waar het openbaar vervoer op sommige plekken te wensen overlaat en veel bewoners nog afhankelijk zijn van hun auto voor hun werk. De stadsdeelcommissie deelt deze zorgen en om ons stadsdeel bereikbaar te houden en vervoersarmoede tegen te gaan hebben we hier adviezen over opgenomen in de paragraaf mobiliteit.

Juist omdat het hier het belangrijkste document voor ruimtelijke ordening Nieuw-West voor komende 10-15 jaar betreft, hadden ook bewoners beter bij de participatie betrokken moeten worden. Maak verder voor bewoners ook duidelijk waar het GOP niet overgaat door het toevoegen van een paragraaf hierover in de plannen, wat valt wel en niet binnen de scope. We hebben onze input verdeeld over de volgende onderwerpen:

- participatie
- ruimtelijke ordening
- groen
- mobiliteit

DE MENSELIJKE MAAT – Bouw een stad voor iedereen

Het GOP leest nu te veel als een technisch ruimtelijk plan, maar mist een ziel. Het zwijgt over onderwerpen die voor bewoners essentieel zijn en mist de menselijke maat in het ontwerp van de openbare ruimte. Verder mist het plan een centraal wervend thema.

We zien daarbij de volgende aandachtspunten:

- **Tekort aan focus op subjectieve veiligheid:** **veiligheid** in de openbare ruimte, en dan met name het **veiligheidsgevoel**, wordt amper benoemd. Een moderne visie op stedelijke ontwikkeling kan niet zonder een focus op subjectieve veiligheid.
- **Gebrek aan diversiteit in ontwerp:** De **vrouwelijke (en LHBTIQA+) blik** in de stedenbouw – die vaak meer oog heeft voor verlichting, overzichtelijkheid en sociale interactie – ontbreekt structureel. Een inclusieve stad begint bij een inclusief ontwerpproces. Ons stadsdeel is het stadsdeel met de meeste jongeren van Amsterdam, belangrijk om hen ook een rol te geven in het proces en te borgen dat er voldoende maatschappelijk voorzieningen met ruimte voor jongeren worden gerealiseerd.
- **Geen erkenning van de waarde van stadslandbouw:** **Stadslandbouw** als middel voor gezondheid, werkgelegenheid en sociale cohesie is van de agenda verdwenen. Dit is een serieuze pijler voor een duurzame voedselvoorziening en gemeenschapsvorming. Denk hierbij aan Voedselpark Lutkemeer, de Tuinen van West en alle lokale buurtmoestuinen in ons stadsdeel.

Participatie

Hoe wordt het GOP in de praktijk toegepast en hoe gaan wij het monitoren, wat zien wij terug van de participatie / wijkbijeenkomsten. Het kwintet behelst zeker 5 complexe projecten die raakvlakken hebben met reeds lopende initiatieven en projecten. Hoe bewaken we hiervan de voortgang en welke lopen in elkaar over en hoe voorkomen we dat deze elkaar niet vertragen?
Het GOP behelst vele projecten. De vraag is, is er wel voldoende uitvoeringscapaciteit bij Gemeente, de ontwerpers en de partners om te starten en de projecten uit te voeren?
Het GOP is een ontwikkeling met een toekomst visie voor vele jaren. De tijdslijn zoals deze nu wordt geschetst loop tot 2032.

- **Advies 1**: We adviseren om in ieder geval een compacte publieksversie van het GOP te maken met de keuze voor een centraal wervend thema (denk hierbij aan 5.1, 2, e)
  DEELS OVERNEMEN: Wij denken dat het beter is het centrale wervende thema op te pakken in een participatietraject. Dat zou misschien de start kunnen zijn van de verdere participatie en betrokkenheid. Om nu zonder verdere participatie dit toe te voegen is niet democratisch en niet wenselijk omdat dit juist een bijzonder goed vraagstuk zou zijn om bewoners te betrekken.

- **Advies 2**: We adviseren om het principe van buurtniveau-benadering expliciet te verankeren in het GOP, en in het vervolg meer gebiedsgericht en participatief te werken. Dat betekent: plannen maken en prioriteiten stellen in samenspraak met bewoners, per buurt, zodat het GOP niet alleen over Nieuw-West gaat, maar ook van Nieuw-West wordt.
  DEELS OVERNEMEN. Inmiddels is er een participatieverordeing die dit al verplicht stelt. Het is daarom niet nodig dit expliciet op te nemen, omdat het veel beter geborgd is. Het is ook niet afwijkend van bestaand beleid of anders dan in andere stadsdelen. Wel denken we dat het goed is om juist aan de hand van het GOP een jaarlijks moment met bewoners en andere betrokkenen te kiezen zodat juist het uitvoeren van het GOP ook een vervolg krijgt. We nemen dat op in het advies.

Ruimtelijke Ordening

Vijf sleutelgebieden zijn cruciaal voor de samenhang van het stadsdeel: Pieter Calandlaan – Dr. Lelylaan, Burgemeester Fockstraat, Spoorpark Ringzone West, Meer en Vaart – Troelstralaan en het gebied rond de Anderlechtlaan – Oeverlanden. Deze gebieden vragen een integrale aanpak en vaak extra investeringen.

Veiligheid en een Inclusieve Blik in de Stedenbouw:

- **Advies 3:** Neem een integrale visie op veiligheid op, gebaseerd op subjectieve veiligheid (gevoelens van onveiligheid). Dit vereist een ontwerp dat is gebaseerd op een diverse set aan perspectieven.
  JA. Het GOP kan alleen bestaand beleid opnemen of beleid dat om specifieke keuzes vraagt in Nieuw-West omdat dit anders is dan in de rest van de stad. In Nieuw-West is er een specifieke situatie door de opzet van de naoologse stad met veel groen en vaak weinig ogen op de straat. We zullen aangeven dat hier extra aandacht voor moet zijn, en dat dit reden kan zijn om te vernieuwen of openbare ruimte anders in te richten. We kunnen daarnaast aandacht vragen voor dit onderwerp voor de hele stad.
- **Advies 4:** Zorg voor diversiteit aan tafel. Eis dat bij de ontwerpteams voor de grote projecten (het 'Kwintet') minimaal 50% uit vrouwen en queer mensen bestaat en dat er oog is voor diverse culturele achtergronden. *De "vrouwelijke stedenbouwkundige blik" is een essentiële voorwaarde voor een voor iedereen veilige en toegankelijke openbare ruimte. Wij adviseren de gemeente om dit samen met NPSNW en bewonersorganisaties te doen, zodat thema's als zorg, jongeren, vrouwen, leefstijl en veiligheid daadwerkelijk worden geïntegreerd in de ruimtelijke keuzes die de toekomst van Nieuw-West bepalen.*

JA. We nemen dit advies over om toe te passen bij de uitwerking.

Erken de Kracht van Stadslandbouw:

- **Advies 5:** Geef stadslandbouw een prominente plek in het programma. Erken het niet alleen als hobby, maar als serieuze pijler voor een duurzame voedselvoorziening, groenbeheer en gemeenschapsvorming. Behoud en versterk initiatieven zoals Voedselpark Lutkemeer, de Tuinen van West en lokale buurtmoestuinen.
  NEE. Ook al is dit heel waardevol, in het GOP wordt alleen beleid opgenomen dat nader uitgewerkt moest worden of specifiek beleid vereist dat anders is dan in de rest van de stad. Dat is hier niet het geval. Op dit moment zijn alle initiatieven mogelijk en passen binnen de kaders. Wij nemen het advies niet over.

Groen

Er zijn vier focusopgaven aangewezen voor groeninvesteringen: groene pleinen en straten in de buurten, de Sloterplas en de Tuinen van West, 5.1, 2, e Oeverlanden en de watergangen als biodivers en recreatief netwerk. De Bretten worden hierin niet meegenomen, terwijl dit voor het gebied rondom Sloterdijk dé dichtstbij gelegen groene scheg is. Het gebied rondom Sloterdijk kampt nu al met de meeste hittestress van Nieuw-West en er komen daar nog 7000 woningen bij.
Nieuw-West is een ruim opgezet stadsdeel. In het verleden zijn er vanuit kostenoogpunt vaak keuzes gemaakt om pleinen te verstenen, maar met klimaatverandering zijn we nu gedwongen om hierin andere keuzes te maken. Op het gebied van klimaatadaptatie is niet duidelijk aangegeven waar de waterberging voor de wateroverlast 5-10% in onze diepe polders zal plaatsvinden. We zouden graag een overzicht hiervan willen zien uitgewerkt in een kadastraal overzicht van de Osdorperpolders. Welke ontwikkelingen komen er bijvoorbeeld in de Lutkemeerpolder en de andere polders buiten de waterberging? Hoe worden onze diepste polders geschikt gemaakt voor waterberging?

- **Advies 6: De Bretten als groene scheg en vijfde focusopgave:** Neem de Bretten mee als groene scheg en vijfde focusopgave, voor het gebied rondom Sloterdijk, zo krijg je een blauw groen kruis in Nieuw-West en kunnen we in de toekomst betere stappen zetten op het gebied van klimaatadaptatie en borg je dat er voor alle gebieden in Nieuw-West voldoende groene zones zijn om door bewoners gebruik van te kunnen maken.
  NEE. Wij nemen dit niet over omdat het minder sociale impact of urgentie heeft dan de Scheg van West (centraler), watergangen (fundamenteel voor het hele stadsdeel), groen in buurten (een ander punt dat jullie al aandragen) en de Oeverlanden (potentieel veel gebruikers en er is geld voor vanuit Schinkelkwartier); Als we dit wél adviseren, dan zou een andere focusopgave moeten verdwijnen. Anders is er geen sprake van focus, die we wel nodig hebben met de beperkte middelen. Wij kiezen hier dus niet voor en nemen advies niet over.

- **Advies 7: Vergroenen van openbare ruimte**. Naast geveltuinen en groene daken kunnen we ook stappen maken met het versneld vergroenen van pleinen, straten en brede trottoirs. Haal deze ontwikkeling naar voren en maak per buurt inzichtelijk waar vergroening mogelijk is. Er is op buurtniveau nog heel veel mogelijk in ons ruim opgezette stadsdeel.
  DEELS OVERNEMEN. Dit wordt al stevig in het GOP geagendeerd als een van de focusopgaven

en ook in buurten in de luwte. Het is gekoppeld aan buurten waar de sociaal maatschappelijk opgaven liggen en waar hittestress en klimaatadaptatie om ingrepen vragen. De manier waarop is zeker mogelijk in de uitwerking die na vaststelling komt. We nemen deze uitwerking (inzichtelijk maken) mee in ons advies.

Mobiliteit

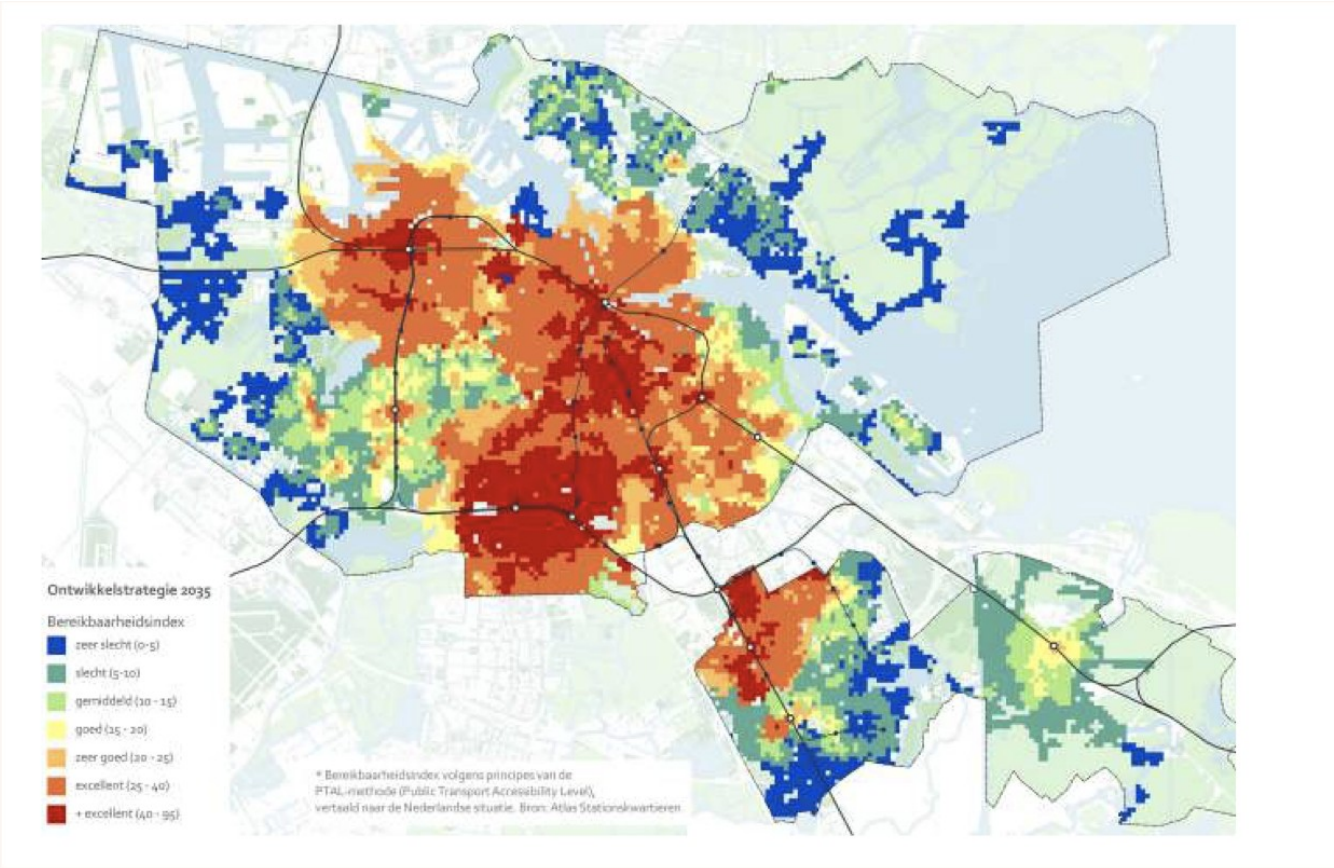

De Bereikbaarheidsindex (gebaseerd op de frequentie en het aantal bestemmingen met het openbaar vervoer vanuit elke locatie, gewogen naar vervoerssoort). Bron: Ontwikkelstrategie

MOBILITEIT – Bouw het OV eerst, ruim de auto later uit

De mobiliteitstransitie is een van de meest ingrijpende veranderingen voor bewoners, maar het plan is onevenwichtig: het ontmoedigen van de auto gaat sneller dan het aanbieden van een reëel en robuust alternatief. Zoals te zien op de kaart betreft bereikbaarheid zijn met name de wijken in de periferie, zoals De Aker, Sloten, Geuzenveld, en gedeelten van Osdorp en Nieuw-Sloten onvoldoende ontsloten middels OV. De grootste verdichtingsopgave vindt niet in deze gebieden plaats, maar ook in de geplande verdichtingsggebieden is het wegennet en het huidige nu al vaak overbelast en schiet het te kort, zeker als er nog 40.000 woningen bij gaan komen. Daarom pleit de stadsdeelcommissie om de plannen en investeringen in OV naar voren te halen. Denk daarbij aan hoogwaardig OV; zoals de Oost-West metro, een verbinding tussen station Lelylaan en Haarlem, een hoogwaardige openbaar vervoer busverbinding Westpoort - Nieuw-West - Schiphol; maar ook aan fijnmazig OV om juist de perifere gebieden beter te ontsluiten. In de GVB concessie is het volgende opgenomen: Voor een Nieuwbouwwoongebied geldt dat de desbetreffende Wijk of Buurt waarin het Nieuwbouwwoongebied is gelegen, moet worden ontsloten conform de eisen in dit artikel vanaf het

moment dat er ten minste 250 woningen opgeleverd zijn. Indien de betreffende Concessiegemeente eerder een ontsluiting wenst, kan de betreffende Concessiegemeente (financiële) afspraken maken met de Concessiehouder en de Concessieverlener. Deze afspraak verplicht ons dus om direct OV faciliteiten te ontsluiten bij de oplevering van 250 woningen in een nieuwbouwproject

Onze Bezorgdheid

- **Onevenwichtige Transitie:** De plannen voor een metro zijn nog vaag en hebben een grote impact op bestaande wijken, zonder dat bewoners de volledige consequenties overzien. Het afbouwen van parkeerplaatsen kan niet los worden uitgevoerd zonder een daadwerkelijke verbetering van de OV-frequentie, betrouwbaarheid en bereik.
- **Ontbrekende *Fallback*-strategie:** De plan-m.e.r. beoordeling wijst zelf op het risico van vertragingen of het niet doorgaan van geplande OV-verbeteringen en adviseert een "fallback-strategy", maar die ontbreekt in het GOP. Dit plaatst bewoners in een onzekere en onwenselijke positie.

- **Advies 8: Ontwikkel een plan B.** Ontwikkel een concreet alternatief scenario voor het geval de geplande OV-verbeteringen (zoals de metro) vertragen of niet doorgaan. Hoe blijft Nieuw-West dan bereikbaar en leefbaar?
  NEE. Het GOP gaat nu uit van de situatie dat er geen verbeteringen komen op het OV. Het is dus feitelijk al een plan B. Daarom wordt er ingezet op betere fiets en wandelroutes, nabijheid van voorzieningen, het breed houden van straten zodat er op bepaalde routes wel ov mogelijk is. Het gemeentelijk beleid is er opgericht de autogebruik te laten afnemen, dit brengt inderdaad in de transitieperiode ongemakken met zich mee. Pas als er tekorten komen zal het OV mogelijkerwijs worden opgeschroefd.

- **Advies 9: Koppel beleid aan realiteit.** Het afbouwen van parkeerplaatsen moet stapsgewijs en gelijk op gaan met de daadwerkelijke en meetbare verbetering van de OV-frequentie, betrouwbaarheid en bereik én met verbeteringen aan het fiets- en voetgangersnetwerk.
  NEE. Wij denken dat het afbouwen nu op reële wijze gebeurt. Het afbouwen gebeurt nu alleen bij ontwikkelingen waar nieuwe bewoners komen te wonen, zij nemen dus geen auto mee. In bestaande buurten worden alleen parkeerplekken vervangen door groen en voetgangersruimte als de parkeerdruk al langere tijd laag is en er dus al langere tijd lege plekken in een buurt zijn.

- **Advies 10: Onderzoek de impact van de metro.** Voer een gedegen, onafhankelijke milieueffectrapportage (*m.e.r.*) en sociale impactanalyse uit voor de metroplannen. Betrek de bewoners van de betreffende wijken hier actief en vroegtijdig bij om draagvlak te creëren. Haal de plannen voor de metro zo ver mogelijk naar voren in de tijd. Verder kan de Lelylaan niet als stadslaan worden aangemerkt, want dan is het niet mogelijk om de ruimtereservering voor de metro te houden.
  DEELS OVERNEMEN. In het stedelijk beleid is de metrolijn opgenomen. Echter zijn we voor de aanleg afhankelijk van rijk en regio. Er lijkt vanuit die hoek echter maar een kleine kans te zijn

dat hier financieel wordt bijgedragen. Het is nu een optie die op de zeer lange termijn wordt geschoven. We zullen blijven noemen dat de metro er moet komen, omdat we denken dat dit veel kan bijdragen aan de kwaliteit van Nieuw-West.
Over de Lelylaan; een stadslaan kan heel breed zijn, een metro is daar eventueel mogelijk. Dit is ook opgenomen in het GOP.

- **Advies 11: Hoogwaardige OV verbindingen met de regio.** Haal de plannen betreft een hoogwaardige OV verbinding tussen station Lelylaan en Haarlem en een hoogwaardige openbaar vervoer tussen Westpoort - Nieuw-West - Schiphol zo ver mogelijk naar voren in de plannen en start een lobby bij de vervoersregio.
  DEELS OVERNEMEN. Het college vindt verbeteren van het OV netwerk belangrijk. Het trekt al nauw samen op met de vervoerregio voor extra Ov verbindingen. Dit zijn alleen complexe, dure en langdurige processen. In het stedelijk beleid is de metrolijn opgenomen.

- **Advies 12: Fijnmazig OV.** Borg de ontwikkeling en inzet op fijnmazig openbaar vervoer om de vervoersarmoede in de perifere wijken te bestrijden en te zorgen dat deze gebieden eindelijk ook goed bereikbaar zijn met het OV.
  JA. Het college vindt fijnmazig OV erg belangrijk en maakt zich daar hard voor. Zo is de maximale halteafstand in de nieuwe OV concessie verkleind waardoor ook in Nieuw-West een aantal buurten beter bediend wordt door OV. Voorbeeld hiervan is wijk de Eendracht.